

अर्द्धवार्षिक परीक्षा 2023-24

विषय - संस्कृत

कक्षा - षष्ठ

समय - 3.00 घण्टे

पूर्णांक - 50

आलोक : सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं स्पष्ट रूपेण सुलेखे लिखत।

- प्रश्न-1 अधोलिखित गद्यांश हिन्दी अनुवादं लिखत- 5
लोकमान्यः बालगंगाधर-तिलकः वस्तुतः देशभक्तानां शिरोमणिः आसीत्। सः भारतस्य स्वतन्त्रता-संग्रामस्य एकः साहसी सेनानी आसीत्। सः अस्मान् स्वतन्त्रतायाः पाठम् अपाठयत्। सः राष्ट्रस्य अपूर्वा सेवाम् अकरोत्। "स्वराज्यम् अस्माकं जन्मसिद्धः अधिकारः" इति मन्त्रस्य उद्घोषकः तिलकः एव आसीत्।
- प्रश्न-2 अधोलिखितः श्लोकस्य अर्थः ससन्दर्भं लिखतु- 5
पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम्।
मूढैः पाषाण खण्डेषु रत्नं संज्ञा विधीयते।।
- प्रश्न-3 स्वपठित पाठ्य पुस्तकात् कोऽपि श्लोकं लिखतु यः अस्मिन् प्रश्नपत्रे न भवेत्। 2
- प्रश्न-4 प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्ण वाक्येन लिखतु- 5
(क) वरदराजः कं ग्रन्थम् अरचयत्?
(ख) तिलकः केषां शिरोमणिः आसीत्?
(ग) स्वयंमातपे के तिष्ठन्ति?
(घ) लोकं कथं मोदय?
(ङ) अहिल्याबाई होल्कर महोदयायाः विवाहं केन सह अभवत्?
- प्रश्न-5 मञ्जूषातः पदानि चित्वां रिक्त स्थानानि पूरयत- 5
भाग्ये, पुष्प रसं, परमोधर्मः, वृक्षेषु, वरः
(क) खगाः निवसन्ति।

(ख) अहिंसा

(ग) रक्षकः भक्षकाद् भवति।

(घ) मधुमक्षिकाः पिबन्ति।

(ङ) पठनकार्य-लेखनकार्यः तव नास्ति।

प्रश्न-6 एक पदेन उत्तरत-

5

(क) हंसस्य रक्षक कः?

(ख) विद्वान् कुत्र पूज्यते?

(ग) के सत्पुरुषाः इव सन्ति?

(घ) रावणस्य कारागारात् का मुक्ता?

(ङ) सत्यसमं किं न अस्ति? •

प्रश्न-7 दीपावली अथवा लोकमान्य तिलकः विषये पञ्च वाक्यानि लिखतु।

5

प्रश्न-8 अधोलिखित पदानां प्रयोगं कृत्वा कोऽपि दौ वाक्यं रचयति।

2

राष्ट्रस्य, सर्वत्र

प्रश्न-9 अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखतु-

(क) सन्धि विच्छेदं कुरुत - वाचनालयः, काष्ठासनम्।

2

(ख) संख्या संस्कृते लिखतु - 6, 25, 38, 40।

2

(ग) बालकः, शब्दस्य चतुर्थी विभक्तेः रूपाणि लिखतु।

3

(घ) कुमारः, तरुणः पदानां स्त्री लिङ्गे लिखतु।

2

(ङ) तनया, लोकम् पर्याय पदानि लिखतु।

2

(च) छात्रेषु, जनाः - विभक्ति वचनं च लिखतु।

2

प्रश्न-10 अधोलिखित पदानां परस्परं मेलनं कुरुत-

3

(i) स्वतन्त्रता

(क) अकुशलः

(ii) साहसी

(ख) सरलम्

(iii) उत्तमम्

(ग) दुःखेन

(iv) कुशलः

(घ) परतन्त्रता

(v) कठिनम्

(ङ) भीरुः

(vi) सुखेन

(च) अनुत्तमम्